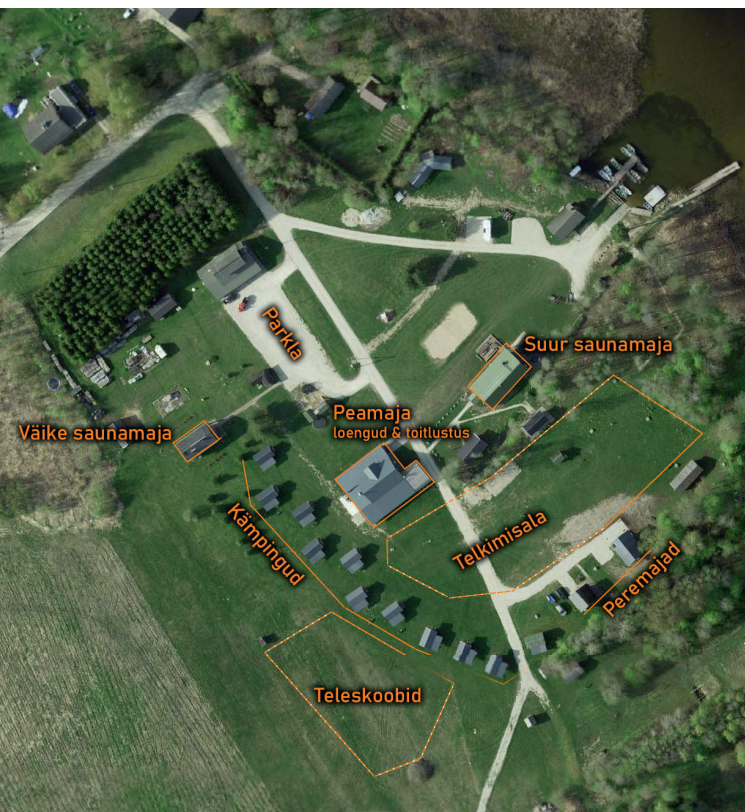

Astronoomiafestival 2025 Udu Talus on huvipakkuv nii kirjanduse kui ka filmisõpradele. Just siin lähedal, Palamuse asulas, filmiti kultusfilm "Kevade" Oskar Lutsu jutustuse ainetel. Täna on raamat tõlgitud juba 14 erinevasse keelde ja paljud meist teavad raamatu episoodide peast. Festivaliala kõrval asub maaliline Kuremaa järv, mille saamisloo kohta räägib vanarahvas järgmist:

"Palamuse kihelkonnas Kaarepere vallas Patjala küla all on üks tüma soo, nii et ei kanna inimestki peal. Seal on vanaste üks järv olnud, just soo kohal. Aga et üks naine on lapse nartsusi pesnud, sellest vihastanud järv ja läinud sellepärast sealt küla alt ära Kuremaa möisa alla, kus ta tänase päevani on".

Kuremaa Järv koos ülejäänud Vooremaaga on siiski tekkinud viimasel jääajal ning on suurimaid ja ilmekamaid viimase mandrijäätumise ajal Ida-Euroopa lauskmaal tekkinud voorestikke

– Eesti Astronoomia Selts

Astronoomilised olud

Udu talu asub Bortle'i valgusreostuse skaalal 2-3. tsooni piirkonnas. Festivali ajal paistab kahanev poolkuu hommikupoole ööd kõrgel taevas, seega süvataevaobjektide vaatlemiseks ja jäädvustamiseks on sobivam öhtu ja öö esimene pool..

- **Kuu** on festivali ajal kahanev poolik ning vaadeldav umbes kella 22st öhtul kuni hilise pärastlõunani. Kulminatsioonkõrgus on festivali ajal 40°-50° ning hommikuti enne päikesetõusu paistab Kuu valgustamata pooltel efektselt Maa tuhkvalgus.
- **Planeetid:** **Saturn** tõuseb päikeseloojangul ning on vaadeldav terve öö. Planeedi rõngad on festivali ajal vaid 3° kalde all ning nende vaatlemine on raskendatud, aga sellevõrra põnevam. Umbes 3 tundi enne päikesetõusu (~2:30) tõusevad **Veenus** ja **Jupiter**, mis paistavad efektsete koidutähtedena. Need kaks planeeti lähenevad 12. augusti hommikul teineteisele umbes 1° kaugusele ning festivali ajal näeb neid igal hommikul järjest eraldumas. Vahetult enne päikesetõusu võib soodsate tingimuste korral märgata ka **Merkuuri**, mille suurim eraldumine Päikesest on 19. augustil. Teleskoopidega saab vaadelda ka **Uraani** ja **Neptuuni**, esimene asub taevasõela (Plejaadide) lähedal, teine vaid veidi enam kui kraadi kaugusel **Saturnist**, võimaldades neid suurema vaevata üles leida ka ilma "tarkade" teleskoobimonteeringuteta.
- **Pime aeg** on umbes kell 23:00–3:40. Astronoomiline kesköö on kell 1:20.
- **Päike** on eeldatavasti üpris aktiivne, tõenäoliselt saab vaadelda päikeseplekke ja vastava filtriga teleskoopidega ka protuberantse. Öösel võib esineda virmalisi või olla näha õhuhelendust (airglow).
- **Perseiidide** meteorivoolu maksimumi ennustatakse 12.–13. augusti öö esimesele poolele, kuid sellegipoolest võib ka paar ööd hiljem festivali ajal veel tavapärasest rohkem langevaid tähti näha.

populaarteaduslikud ettekanded • teleskoobivaatlused
planetaarium • saunad • tegevused kogu perele • töötoad
kontserdid • perseiidide tähesadu • mälumäng

14.-17. august

Udu talu
Ankküla, Jõgevamaa

ASTRONOOMIA- FESTIVAL 2025

festival.astronoomia.ee

Üritust korraldab: EESTI ASTRONOOMIA SELTS

Festivali toetavad:

Neljapäev, 14. august

- 14:00** Saabumine, sotsialiseerumine
- 14:30** Festivali algus: sissejuhatus, tutvustus, olme
- 15:00** Lõunasöök
- 16:00** Ettekanded:
- 16:00** **Mario Mars:**
Mõtteid astronoomia huvihariduse teemal,
- 17:00** **Sven-Erik Enno:**
Kosmosenäitus Space Expo
- 18:00** Paralleelsed tegevused:
- Teleskoopide ja vaatlustehnika tutvustus – Üllar Kivila
 - Töötoad – Tartu Tähetorn & Energia Avastuskeskus
- 19:00** Õhtusöök
- 20:00** **Tõnu Jõesaare** tšellokontsert
- 22:00** Paralleelsed tegevused:
- Teleskoopide ja vaatlustehnika koolitus, Üllar Kivila
 - Vaatlused & vabakava, seltskondlikud tegevused. Pilves ilma korral saun, filmiõhtu, lauamängud
- **21:03** päikeseloojang, algab tsiviilhämarik
- **21:51** nautiline hämarik
- **23:00** astronoomiline hämarik

Reede, 15. august

- 10:00** Hommikusöök
- 11:00** Ettekanne:
Jüri Plado: Kui taevas tabab Maad: meteoriidikraatrite geoloogia
- 12:00** Paralleelsed tegevused:
- Sissejuhatus astrofotograafiasse, Üllar Kivila
 - Tähistaeva tutvustus – Hillar Uudevald
- 13:00** Ettekanne:
Taavi Tuvikene: Pluuto kaaslane Charoni ja Armazonese mäe lugu
- 14:00** Paralleelsed tegevused:
- VR elamus – Margus Aru
 - Töötoad – Tartu Tähetorn & Energia Avastuskeskus

- 15:00** Lõunasöök
- 16:00** Ettekanded:
- 16:00** **Jaan Pelt:** Astronoomid kasutavad metsa tumeda energia otsimiseks
- 17:00** **Tõnu Viik:**
F.W.A. Argelander - soomlaste Struve
- 18:00** Samaaegselt
- Energia Avastuskeskuse viktoriin
 - Sportlik tegevus noortele – Ahto Kree
- 19:00** Õhtusöök
- 20:00** “Augusti tähtede sadu” –
Rändaja (Indrek Tammoja)
- 22:00** Paralleelsed tegevused:
- Astrofotograafia koolitus, Üllar Kivila
 - Vaatlused & vabakava, seltskondlikud tegevused. Pilves ilma korral saun, filmiõhtu, lauamängud
- **21:00** päikeseloojang, algab tsiviilhämarik
- **21:48** nautiline hämarik
- **22:56** astronoomiline hämarik

Laupäev 16. august

- 10:00** Hommikusöök
- 11:00** Ettekanded:
- 11:00** **Mihkel Pajusalu,** Kosmose avastamise tegevused Tartu observatooriumis
- 12:00** **Tõnis Eenmäe,** Vera Rubini observatoorium
- 13:00** Paralleelsed tegevused:
- Astrofotograafia pilditöötuse töötuba – Üllar Kivila
 - VR elamus, Margus Aru
- 14:00** Paralleelsed tegevused:
- VR elamus – Margus Aru
 - Sportlik tegevus noortele – Ahto Kree
- 15:00** Lõunasöök
- 16:00** Ettekanded:
- 16:00** **Laurits Leedjärv,** Täheplahvatused
- 17:00** **Ivar Rüütli,** Bernhard Schmidti teaduslik-tehniline pärand & raamatu tutvustus
- 18:00** Mälumäng
- 19:00** Õhtusöök

- 20:00** **Liisa Tulvik** esitab muumitrollirokki
- 22:00** Paralleelsed tegevused:
- Taevatundmise mälumäng
 - Vaatlused & vabakava, seltskondlikud tegevused. Pilves ilma korral saun, filmiõhtu, lauamängud
- **20:58** päikeseloojang, algab tsiviilhämarik
- **21:45** nautiline hämarik
- **22:52** astronoomiline hämarik

Pühapäev 17. august

- 10:00** Hommikusöök
- 11:00** Ettekanded:
- 11:00** **Maret Einasto,**
Galaktika parved ja superparved.
- 12:00** **Luis Eduardo Suelves,**
Galaxy mergers [inglise keeles]
- 13:00** Mälumängu autasustamine
- 13:30** Eesti Astronoomia Seltsi aastakoosolek:
- Eestis tegutsevate astronoomia populariseerijate ülevaade
 - Seltsi majandusaasta ülevaade
 - astronoomia.ee uue kodulehe tutvustus
- 14:30** 2026. aasta päikesevarjutus – reisiplaanide tutvustus ja arutelu
- 15:00** Lõunasöök
- 16:00** Festivali lõpp

Päike allpool silmapiiri 0° - 6° ● tsiviilhämarik
7° - 12° ● nautiline hämarik
13° - 18° ● astronoomiline hämarik
>18° ● öö

Korraldajate kontaktid:

Priit Rifk	+372 527 8640	kava, ettekanded
Üllar Kivila	+372 5363 7603	olme, teleskoobivaatlused
Margus Aru	+372 5554 6117	töötoad
Ahto Kree	+372 5800 9631	sportlikud tegevused